

Білім беру ұйымы: Құмсай БМ шағын орталық
Топ: Орта топ
Жасы: 3 жас
Жоспар құрылған кезені: 01.04-05.04.2024ж

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Сәуір айы 1 апта

Күн тәртібінің кезеңдері	Дүйсенбі 01.04.2024	Сейсенбі 02.04.2024	Сәрсенбі 03.04.2024	Бейсенбі 04.04.2024	Жұма 05.04.2024
Балаларды қабылдау	Балаларды қарсы алып, ыстық мейірімге баулу. Амандасу дағдыларын жетілдіру. Баланың бүгінгі көңіл күйі, оның денсаулығы туралы сұрау. Далада қандай ауа райы болып тұрғанын сұрау. Ғажайып қорапшадан ұнаған жаңа ойыншығын алып, топқа өтуін ұйымдастыру. (сөйлеуді дамыту).				
Ата-аналармен әңгімелесу, Кеңес беру	Баланың танымдық, зияткерлік дағдыларының даму деңгейлері туралы ақпарат беру.				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Топта балалар арасында достық қарым-қатынасты тәрбиелеу, оларды шеңберге отырғызып, бір біріне жақсы тілек айтқызу. Мінез-құлық мәдениеті мен сыпайы қарым-қатынас негіздерін қалыптастыруды жалғастыру. Топта балалармен шағын ойын орталықтарында еркін ойындарды ұйымдастыру, үстел үсті ойындары (пазлдар, домино, суретті карточкалар, дидактикалық ойындар). Өнер орталығында сурет салғызу, суретті карточкаларды бояту, дербес шығармашылық іс әрекеттерді ұйымдастыру. Табиғи құрастыру материалдарымен құрастыру, кітаптарды қарату, еңбек әрекеті бойынша әңгімелесу Шамасы келетін жұмысты орындату кезінде балалардың бастамасын қолдау: бөлме өсімдіктеріне күтім жасату, оларды суару. (қоршаған ортамен танысу) Балалармен жеке жұмыс.				
Таңертенгі жаттығу	Сәуір айына арналған таңертенгі жаттығуларды орындату (Жалпы дамытушы жаттығулар, қимыл белсенділігі, ойын әрекеті) Дене белсенділігі (таңертенгі жаттығу, шынықтыру, спорттық және қимылды ойындар)				
Таңғы ас	Таңғы ас алдында, дәретханаға барғаннан кейін, ластанған кезде қолды өзбетінше сабынмен жууға үйрету. Қолорамалды				

	пайдалана білудібекіту. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек әрекеті) Тамақтану әдебін сақтау. Өз-өзіне қызмет жасау дағдыларын жетілдіру. Кезекшілікті ұйымдастыру. Топтакезекшілердіңміндеттерінөзбетіншеорындауғаүйрету:нансалғыштарды,кружкаларды,тәрелкелерменмайлықтарды,асқұралдарын(қасықтар,шанышқылар)ретіменқоюды пысықтау.				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	Балалардың сезінген әсерлерімен , жаңалықтармен бөлісуіне жағдай жасау. Көктемгі көңіл күйлері қалай екені сұрау? «Аспан әлемі туралы не біледі? Балалардың ойын тыңдау. Бірлескен жоспарларды, мәселелерді талқылау, қызығушылықтары бойынша әрекет түрін таңдату, ережелер туралы келісу және т. б. (сөйлеуді дамыту)				
Ұйымдастырылған іс-әрекеттер	Балалардан қазір жылдың қай мезгілі? Қай ай, апта? Күндіз ба, әлде түн ба? Түнде не болады? Аспанда біз не көреміз? Аспан әлемін көргілерің келе ме?де сұрап.Балаларды ғылым орталығына шақырып, аспан әлемінің макетін көрсету. Алдымен танытандарын атату. Жұлдыздарды көрсету. Оларды таныстыру. Шолпан жұлдыз Кұйрықты жұлдыз туралы айтып беру. (қоршаған ортамен танысу) Жұлдыздар сендерге ұнады ма? Қане жұлдыздың суретін салып, қағаздан жасап	Кеше немен танысқандарын естеріне түсіру. Аспанға немен баруға болады? Аспанда болды ма сұрау? Ұшақ және ғарыш кемесін көрсету. Не білетіндерін сұрау. Ұшақты табиғи қалдық материалдардан жасауға болатынын және ғарыш кемесін геометриялық пішіндерден құрстыруға болатынын айтып түсіндіру. Балаларды таңдауы бойынша орталықтарға бөлу. Бірінші орталықта баклашкадан немесе картон қазақдардан ұшақ құрастыртқызу.(құрастыру) Геометриялық фигураларды (дөңгелек, үшбұрыш, төртбұрыш) танып, атай білуге үйретіп, топтағы құрастыру материалдарынан ғарыш	Балаларды аспан әлемінің макетінің қасына жинау. Балалар қарандаршы. Осы жұлдыздардың қасындағы үлкен мына зат не? ай қандай? Айды көрдіңдер ме? Терезеден қарайықшы, ай бар ма? Ай үлкен бе? Жұлдыз үлкен бе? Олардың салмағы қандай болады деп ойлайсыңдар? Қорапшаны көрсетіп ай мен әр түрлі жұлдыздарды планеталарды салыстыру. Заттаршамасыбойынш аэртүрліболатындығы жайлытүсінікберу. Ұзындығы, ені, және биіктігі бойынша екі затты салыстыруын	Балаларды ұлттық бұрышқа алып бару. Заттардың арасынан ай жұлдыздың бейнелерін көрсету. Ұлттықтұрмыстықзаттардыңатауларынбілдіретінжәнемағынасықарама-қарсыантоним сөздерін қолданумен байыту. (сөйлеуді дамыту) Ай мен жұлдызды қазақтың ұлттық әшекей заттарына салу арқылы сәндеуді менгерту (суретсалу)	Балаларды жарты шеңбер етіп отырғызу. Суреттердің бір бөлігін көрсетіп, оның не зат екенін таптырту. Ол затты тапқан бала ол туралы ән тақпақ немесе ойдан ертегі құрап немесе ол қалай пайда болды айтып беруі керек (көркем әдебиет) Сергіту сәті Балаларды екі орталыққа бөлу. Бір орталықта өдері таңдаған заттың суретін салса (сурет салу) Екінші орталықта геометриялық денелерді(куб, шар, цилиндр) танып, атап тапқан затпен сәкестендіргізу. «Кім тапқыр» ойынын ойнату. Ойын бойынша топтағы заттардан осы

	көреміз бе?сұрау. Ендеше орталықтарға бөлінейік деп ұсыну. Бір орталықта балалар суретін (қара қағазға ақ немесе сары қаламмен) жұлдыз салады, екінші орталықта қағаздан бүктеп жұлдыз жасайды. (сурет салу)	кемесін ұжымдасып құратқызу. Жеке балаларға да қағаз бетінде геометриялық фигуралардан ғарыш кемесін құрастырғызу (математика негіздері және сөйлеуді дамыту) Ұшқыш әніне музыка қосып сергіту сәтін жасату. (музыка)	жетілдіру (математика негіздері) Алдыңғы жасаған жұмыстарын көрсетіп, жұлдыздардың қасына не жетпейтін сұрап, айдың суретін салғызу және жапсырту. (жапсыру және сурет салу)		денелерге ұқсасын тапқызып жинату. (математика негіздері)
Серуенге дайындық	Балалардың дербес қимыл белсенділігі үшін жағдай жасау, спорттық - ойын құрал-жабдықтарды дұрыс пайдалану дағдыларын пысықтау.Құлап қалған кезде өзіне қарапайым көмек көрсетуге, науқастанғанкездеересектерге жүгінуге баулу. (Салауаттыөмірсалтынқалыптастыру) Балалардың өз-өзіне қызмет ету дағдыларын жетілдіру. Шкафтарынан киімдерін ретімен алып, дұрыс киіну және достарына киінуіне көмектесу дағдыларын қалыптастыру. Балалардыадамгершілікке,өзаракөмекберуге үйрету. Серуенге бара жатқанда айналасына қарап, өзгесітерді байқау және атауды дамыту. (сөйлеуді дамыту, өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту).				
Серуен	Бақылау: Көшедегі көліктерді бақылау. Мақсаты: Көшедегі көліктердің атауларын атайды. Көліктердің әрбір бөлігі қандай пішіндерге ұқсастығы бар екенін айтады. Қимылды ойын: «Добым,добым»	Бақылау: Ауа-райын бақылау (Күн салқын, ызғарлы жел т.б) Мақсаты: Ауа- райының өзгешеліктерін сезініп, табиғат құбылыстарын меңгереді. Еңбек: Жерде жатқан ағаштардың бұтақтарын жинайды. Қимылды ойын: «Кім жылдам»	Бақылау: Бұлтты бақылау Мақсаты: Балалар бұлттың неге ұқсайтынын қай бағытқа көшіп жатқанын бақылайды, әңгімелейді. Қимылды ойын: «Допты қуып жет»	Бақылау: Суық торғайды бақылау. Мақсаты: Қыс мезгілінде құстардыңсуықторғайдыңтіршілігін бақылатып үйрету Еңбек: Қар жинау Мақсаты: Еңбекке баулу Ойын: «Жақсы жаман». Допты қуып жет Кім жылдам	Бақылау: Ұшатын құстарға бақылау Мақсаты: Балаларға құстар жайында біледі. Құстардың тіршілігімен танысады. Еңбек: Ауладағы коқыстарды тазартады. Үлкендерге көмектеседі Қимылды ойын: «Тасымақ»
Серуеннен оралу	Топқа оралу кезінде жылдам қатарға тұруды жетілдіру. Өз –өзіне қызмет ету дағдыларын топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру. Ертеңгіліктерде айтатын әндерін тақпақтарын қайталап айтқызу және				

	т.б. жаттату. (көркем әдебиет, дербес ойын әрекеті).				
Түскі ас	Түскі ас алдында гигиеналық шараларды орындау: қолды дұрыс жуу, өз орамалының орнын білу, қолды дұрыс сүрту, орамалды ілу. Кезекшілердің жұмысы (асхана құралдарын, майлықтарды үстелге қою) Тамақтану (өз орнын білу, дұрыс отыру, асхана құралдарын дұрыс ұстай білу, ұқыпты тамақтану, сөйлеспеу, алғыс айту) Тамақтан соң ауыздарын сумен шаюды қалыптастыру. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, еңбек әрекеті)				
Күндізгі ұйқы	Киім түймелерін, сырмаларын өздігінше ағыту. Киімдерін ұқыпты орындыққа іліп (немесе арнайы сөреге) қоюды үйрету. Өз төсек орнын тауып жатуды үйрету. (өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту) Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау. Ұйқыға жатқызу. Балаларға ай мен жұлдыз туралы ертегілер оқып беру және жайлы музыка қою (көркем әдебиет)				
Біртіндеп ұйқыдан ояту, Сауықтыру шаралары	Жалпақтабандылықтың алдын-алу үшін түрлі жолдармен жалаңаяқ жүруді. Тыныс алу жолдарын шынықтыруды дамыту (дене жаттығулар мен белсенділігі) Киімдерін реттілікпен өздігінен киіну. Түймелерін қадау, сырмаларын сыру, аяқ киімдерін дұрыс киюді үйрету. Қыз балалардың шаштарын тарауға үйрету. (өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту) Қолдарын жуу, құрғатып сүрту, сүлгіні өз орнына іліп қоюды үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар).				
Бесін ас	Кезекшілердің жұмысы (асхана құралдарын, майлықтарды үстелге қою, соңынан жинау) Таза және ұқыпты тамақтану. Тамақтану мәденетін қалыптастыру. Асты тауысып жеуге үйрету. Өз өзіне қызмет ету дағдыларын пысықтау. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, еңбек әрекеті)				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Саусақ ойыны: «Пішіндер» міндеті: саусақ арқылы түрлі пішіндер жасауға үйрету.	Сюжетті-рольді ойындар. Міндеті: сөздерді тегі, саны және септігі бойынша Үйлестіру, а, у дауысты дыбыстардың айтылу дағдыларын қалыптастыру;	Жұбын тап» Міндеті: геометриялық пішіндерді ажыратуға, салыстыруға жаттықтыру; білімдерін бекіту, ойлау қабілеттерін дамыту.	«Өз үйінді тап» дидактикалық ойын Міндеті: Түстерді ажыратуға жаттықтыру; қабылдауын дамыту; ойынның ережесін сақтауға үйрету.	Балалар және театр «Менің сүйікті ертегім»
Балалармен жеке жұмыс	Тілдік жұмыс жасату. «шарды үрле»	тыныс алу жаттығуын жасату.	Тілге арналған жаттығулар	Топтық жұмыс Д/ойын: «Кім шапшаң?»	Топтық жұмыс Д/ойын: «Кім шапшаң?»
Серуенге дайындық	Серуенге қызығушылық туғызу. Киімдерін реттілік сақтап дұрыс киінуге үйрету. Достарына көмектесу. Қатармен жұптасып жүруді, қатарды бұзбауды үйрету. Таза ауада қандай ойындар ойнайтынын балалармен жоспарлау және ойыншықтар алып шығу. (сөйлеуді дамыту, өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту).				

Серуен	Қимылды ойын «Трамвай»	Қимылды ойын: «Мысық пен тышқан»	Қимылды ойын «Трамвай» Ұнатып айтатын әндерін билерін пысықтау. (музыка)	Балалардың сұранысы бойынша ертегі оқып беру (көркем әдебиет) Еркін ойындар	Қимылды ойын «Хан талапай»
Балалардың үйге қайтуы	Аспан әлемі туралы балалармен әңгімелесуді ұсыну. Балаларға қызықты ойындарды үйде ойнауға ұсыну. Апта бойы жасалған жұмыстармен таныстыру.				

Ұсыныс _____

Меңгерушісі міндетін уақытша атқарушы _____

Білім беру ұйымы: Құмсай БМ шағын орталық
Топ: Орта топ
Жасы: 3 жас
Жоспар құрылған кезені: 08.04-12.04.2024ж

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Сәуір айы 2 апта

Күнтәртібініңкезеңдері	Дүйсенбі 08.04.2024	Сейсенбі 09.04.2024	Сәрсенбі 10.04.2024	Бейсенбі 11.04.2024	Жұма 12.04.2024
Балалардықабылдау	Балаларды жайдары көңіл күймен қарсы алу. Баланың балабақшаға деген қызығушылығын арттыру. Баладан қандай көңіл күймен келгенін сурет арқылы көрсетіп, сәлемдесуді пысықтау, баланы жеке пікірін білдіруге тарту (сөйлеуді дамыту) .				
Ата-аналарменәңгімелесу, кеңесберу	Балалардың мінезі туралы анықтамалық ақпарат беру.				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар,үстелүсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптарқарау	Топта балалармен шағын ойын орталықтарында еркін ойындарды ұйымдастыру, үстел үсті ойындары. Пазлдармен үстел -үсті ойыны. Дидактикалық ойын: «Сиқырлы қалта», «Суретші қай жерде қателесті?», «Не жоқ?» . Өнер орталығында сурет салу, суретті кітапшаларды бояу. Құрастыру материалдарымен құрастыру ойындары, кітаптарды қарату, (сөйлеуді дамыту) Табиғаттағы ауа райының жағдайын бақылауға және бақылаудың нәтижелерін табиғат күн тізбесінде белгілеуге үйрету. Шамасыкелетінжұмыстыорындаукезіндебалалардыңбастамасынқолдау:бөлмеөсімдіктерінекүтімжасату,олардысуару.				

және тағы басқа әрекеттер)	Балармен жеке жұмыс. (қоршаған ортамен танысу)				
Таңертенгі жаттығу	Сәуір айына арналған таңертеңгі жаттығуларды орындату. Таныс, бұрын үйренген жаттығуларды және қимылдарды музыкамен сүйемелдеу арқылы орындау (Жалпы дамытушы жаттығулар, қимыл белсенділігі, ойын әрекеті).				
Таңғыас	Таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек әрекеті) Өз орнын тауып отыру. Таза және ұқыпты тамақтануды, қасықты дұрыс ұстауды, тамақтанған кезінде ауызын жауып отырып, асықпай әбден шайнауды үйрету. Тамақтанып болғаннан кейін алғыс айтқызу, ас қайырту. (сөйлеуді дамыту)				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	Таңғы жиын. Балалар бір біріне бүгін қандай әдемі болып тұрғанын сипаттап айтады. Қазақстанның ғарышкерлері туралы не білетінін сұрау? Олар туралы не білгісі келетінін анықтау. Бірлескен жоспарларды, мәселелерді талқылау, қызығушылықтары бойынша әрекет түрін таңдату, ережелер туралы келісу және т. б. (сөйлеуді дамыту)				
Ұйымдастырылған іс-әрекеттер	Денешынықтыру	Музыка	Денешынықтыру маманының жоспары бойынша Қазақ тілі Сөйлесу барысында әңгімелесушінің назары нөзіне аудару үшін интонация мен сөйлеу мәнерін өзбетінен шеңберленуіне баулу	Денешынықтыру	Музыка
	Баяғы заманда адамдар жер бетін төрт бұрышты деп ойлаған. Көп адамдар жердің шетін тауып сол жерге барып	Балаларды кітап орталығына шақырып, ғарышкерлердің суреттері бар кітапты қарап шығуын ұйымдастыру.	Баяғы заманда адамдар құстар сияқты ұшуды, жұлдыздардың не екенін және неге соншалықты жарқырағанын білуді	Балалар қалай ойлайсындар, қыздар ғарышкер бола ала ма? Әлемдегі алғашқы әйел ғарышкер-Валентина Владимировна	Ләпбуктан ғарыш туралы көрсету. Балалардың әңгіме айтуға үйрету: бейтаныс заттар, құбылыстар туралы ақпаратты талқылауға

жердің шетінде не бар екенін көргісі келген. Аспен немесе жаяу жолға шығып көп жер жүріп, суға тірелген. Кейбіреулер кемеге мініп ары қарай жүрген. Соңында қайта айналып өзінің шыққан жеріне келіп, адамдар жердің шар тәрізді екенін білген. Содан соң олар ғарыш әлемін зерттей бастаған деп ғарыш әлемінің макетін көрсетіп не білетіндерін сұрау, әңгімелету. Осы ғарышқа немен барамыз? Ғарыш кемесін кім басқарады? Ғарышкерлер қандай болады? Әңгімелету. (көркем әдебиет)	Ғарышкерлердің есімдерін атау. Тоқтар Әубәкіровтың үлкендеу суретін көрсетіп, ғарышкер туралы айтып таныстыру. Ол қай қалада туылған? Қашан ғарышқа ұшты? Ол қазір қайда? Екені жайлы қызық әңгіме еститіндерін айту. Сосын балаларды орталықтарға бөлу (көркем әдебиет) Бірінші орталықта Тоқтар Оңғарбайұлының туған ауылының қайда екенін анықтап, біздің қаладан қалай баруға болады, анықтап, жол салымыз. Ал екінші орталықта қашан және қалай ғарышқа ұшқанын анықтайтын боламыз. Қазақстанның картасынан Қарағанды облысы, Қарқаралы ауданын көрсету. Қарқаралы ауданының бірнеше суреттерін көрсетіп немен баруға болады ойланып, картаға жолдар салу,	армандаған екен. Ертегі кейіпкерлері аспанға немен барғаны естерінде болар: әуе шарында, сыпырғышта, ұшақ кілемінде. Ғасырлар өтті адамдар жердің әуе кеңістігін жаулап алды. Алдымен олар дирижабль ойлап тапты. Оның не екенін кім біледі? Тәрбиеші: Дирижабль ді таныстырады. Содан кейін адамдар аэроплан жасады, бірақ олардың орнына жылдам ұшақтар мен тікұшақтар келді. Ақырында, адам инженерлері ең жылдам әуе көлігін жасады. Ол қандай көлік. Мынау не? (зымыран)деп оны таныстырады (сөйлеуді дамыту) Алғашқы Қазақстандық ғарышкер кім еді? Ал әлем бойынша ғарышқа алғаш ұшқан кім екенін білесіңдер ме? Ғарышқа бірінші болып ұшқан орыс ғарышкер иттері Белка мен	Терешкова. Балалар ғарыш әлемінде адамдар тамақ ішеді ма? Қалай тамақтанады? Қандай тамақтарды ғарышқа алып баруға болады?суреттер қарап әңгіме құрастыру (көркем әдебиет) Әр түрлі азық түлік заттардан жиын жасату, оның әртүрлі түстегі, пішіндегі, өлшемдегі заттардан тұратындығы туралы түсінік беру, заттарды жұппен қою арқылы оларды санамай-ақ салыстыру негізінде тең немесе тең еместігін анықтай білуін дамыту. (математика негіздері) Балаларға ғарышта сонымен қатар жат планеталықтарда болатынын айту. «Томпақ» фильмінің бір бөлімін көрсету.	баулу. Сөйлеудесынесімдердік олданып, салыстыру нәтижелерін атауды (ұзындау-қысқалау, кеңдеу-тарлау, жоғары-төмен, қалың-жұқа немесе ұзындығы, ені, биіктігі, қалыңдығы бойынша тең) дамыту. Карточкалармен жұмыс. (математика негіздері) (сөйлеуді дамыту)
--	--	---	---	---

	(қоршаған ортамен танысу) Балаларға ғарыш кемесін құрастыру құралдарынан құрастыруды және Байқоңыр қаласының суретін салуды ұсыну. Балаларды орталықтарға бөліп жұмыс жасату. (құрастыру және сурет салу)	поезд жол және поезд салу, жол және көлік, ұшақпен қарағандыға дейін ары қарай көлікті салу ұжымдық жұмысты жасату. (сурет салу) Ал екінші орталықта байқоңыр қаласының бейнесін көреді. Ол жерде 1991 жылы 2 қазанда Байқоңырдан «Союз ТМ-13» кемесімен ғарышқа ұшқаны жазылыпты. Балалар ғарыш кемесінің неше бөліктен тұратынын анықтап, табиғи қалдық заттардан ермексаздан құрастырады. (Мүсіндеу)	Стрелка болды. Ғарышқа ұшқан және Жерге аман-есен оралған алғашқы жануарлар. Олардың ұшуы 25 сағаттан астам уақытқа созылды, осы уақыт ішінде Кеме жерді 17 рет айналып өтті. Реттік сан есімдерді атау, сандарды реті бойынша атауға «нешінші?» сұрағына жауап беруге және қорытынды санды атауға, «барлығы қанша?» сұрағына жауап беруге үйрету. 5 көлемін де тура және кері санауға жаттықтыру. Карточкалармен жұмыс (математиканың негіздері)		
Серуенге дайындық	Серуендеуде балалардың табиғатқа деген сүйіспеншіліктерін арттыру, еңбекке баулу, таза ауадағы ойындар арқылы белсенділіктерін күшейту. Жағымсыз қылықтары үшін ұятты сезіне білуге, ренжіткені үшін құрдасынан кешірім сұрауға баулу. Балаларды ретімен (ауа-райы жағдайына байланысты), дұрыс киінуін бақылау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинауды қалыптастыру. Достарының киінуіне көмектесуге тәрбиелеу (сөйлеуді дамыту, өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту).				
Серуен	Ауа райын бақылап, күннің райын айта білуді қалыптастыру.	Балабақша ауласында серуенде жүрген кезде әр бір көрген заттарын	Спорттық жаттығулар: Екі немесе үш	Балаларды ғарышкерлер және жат планеталықтар етіп	Денешынықтыру құралдарын, спорттық және қимылды ойындарға арналға

	Құстарға жем беру, өсімдіктерге гүлдерге күтім жасату. Өсімдіктерді сызғыштармен өлшеп, демалыс күндерде қаншаға өскенін анықтату. Бір бірімен салыстыру. (математика негіздері) Қимылды ойын «Шымшықтар мен мысық» Дербес ойындар. Балалардың оптармен, қозғалатын ойыншықтармен, құрсаулармен ойындарын қолдау,	сипаттап сөйлеудесінесімдердік олданду. Тоқтар Әубәкіров қазір қайда? Деген сұрақты қою. Ол кісінің Астана қаласында тұратынын айту. Оның халық хабарманы екенін және совет одағының батыры, ғалым екенін айтып суреттерін көрсету. Батырлар қандай болады? Батыр болу үшін не істеу керек? сұрақтарына балалардан жауап сұрау (қоршаған ортамен танысу) Шынығу керек деп бірнеше жаттығу жасап қимылды ойындар ойнату. «Жалауға қарай жүгір» қимылды ойын ұйымдастыру	дөңгелекті велосипед тебу; оңға, солға бұрылу менгерту. Қоршаған орта заттары, олардың қасиеттері және олданылуы туралы түсініктерін кеңейту. Мұражайға бару. Қазақ халқының ұлттық иімдерімен, әшекейлерімен таныстыру. (қоршаған ортамен танысу)	екі топқа бөліп эстафеталық ойындар ұйымдастыру. Сюжетті-рөлдік ойындар барысында жол қозғалысы ережелері туралы білімді бекіту. Ғарышта ереже бола ма? ой толғауна жағдай жасау. (қоршаған ортамен танысу) Қимылды ойын «Шымшықтар мен мысық» Алдын жаттаған әнін дауыстап және төмен дауыспен айтқызу (музыка)	натрибуттарды пайдалануға ынталандыру Қимылды ойын Ауа райын бақылату. Табиғат құбылыстары туралы ұғымдарын (жел, жаңбыр, кемпірқосақ) кеңейту. (қоршаған ортамен танысу)
Серуеннен оралу	Топқа оралу кезінде жылдам қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай бір-бірін итермей жүруді үйрету. Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру. Көктем туралы әнді қайталау және т.б. жаңа ән жаттау (көркем әдебиет, дербес ойын әрекеті).				
Түскі ас	Түскі ас алдында гигиеналық шараларды орындау: қолды дұрыс жуу, өз орнамалының орнын білу, қолды дұрыс сүрту, орнамалды лубарысында көркем сөз қолдану.				

	Кезекшілердің жұмысы (асхана құралдарын, майлықтарды үстелге қою) Тамақтану (өз орнын білу, дұрыс отыру, асхана құралдарын дұрыс ұстай білу, ұқыпты тамақтану , сөйлеспеу, алғыс айту) Тамақтан соң ауыздарын сумен шаюды қалыптастыру. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, еңбек әрекеті)				
Күндізгі ұқы	Киім түймелерін, сырмаларын өздігінше ағыту. Киімдерін ұқыпты орындыққа іліп (немесе арнайы сөреге) қоюды үйрету. Өз төсек орнын тауып жатуды үйрету. (өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту) Балалардың тыныш ұйықтауы үшін жайлы баяу музыка тыңдату. Топтағы кітап орталығынан балалар таңдаған ертегілер оқып беру (көркем әдебиет)				
Біртіндеп ұйқыданояту, сауықтыру шаралары	Жалпақтабандылықтың алдын-алу үшін түрлі жолдармен жалаңаяқ жүруді. Тыныс алу жолдарын шынықтыруды дамыту (дене жаттығулар мен белсенділігі) Өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын: өз бетінше киіну мен шешінуді жетілдіру. Киімдерді жинау, ілу, ересектің көмегімен оларды тазалау, құрғату. Түймелерін қадау, сырмаларын сыру, аяқ киімдерін дұрыс киюді үйрету. Қыз балалардың шаштарын тарауға үйрету. (өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту) Қолдарын жуу, құрғатып сүрту, сүлгіні өз орнына іліп қоюды үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар).				
Бесінас	Кезекшілердің жұмысы (асхана құралдарын, майлықтарды үстелге қою, соңынан жинау) Таза және ұқыпты тамақтану. Тамақтану мәденетін қалыптастыру. Асты тауысып жеуге үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, еңбек әрекеті)				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Ғарышкер мен оның командасын сахналауға үйрету. (сөйлеуді дамыту) Ғарыш кемесін ұлттық нақышта сәндеп көруді және ермек саздан ғарышкердің бас киімін жасап көруді ұсыну. Балаларды екі орталыққа қалаулары бойынша бөлу.	Балаларға ғарышкер болуды ұсыну. Біз алыс планеталарға ұшу үшін ғарыш кемесіне барамыз. Ғарышкерлер ұшар алдында ұзақ уақыт бойы жерде жаттығады, әртүрлі сынақтардан өтеді. Олардың арасында ақылдылық сынақтары бар. Енді сондай сынақты балаларға	«Мен ғарышкер боламын» Ж. Смақов <i>Жаттауын жаттау.</i> Аспан, аспан, арайлым, Саған жиі қараймын. Сені көзбен шоламын... Мен ғарышкер боламын. (көркем әдебиет) Балалар сендер білесіңдерде бүгін қосмонавттар күні. Неге бұл күні деп ойлайсыңдар? Себебі бұл күні ғарышқа алғаш адам ұшқан. 1962 жылы 12	Кітаптар қарату, өздері білетін ертегілерді сахналату. «Жеті лақ» ертегісіндегі ананың рөлі туралы әңгімелесу. Сахналық қойылымдарға қатысуға ынталандыру. (көркем әдебиет және сөйлеуді дамыту) Баларады орталықтарға бөлу. Композицияны құрастыр	Апта бойы жасаған жұмыстарды қорытындылау. Өздеріне ұнаған жұмысты қайталап жасауға болатынын айтып, балаларды орталықтарға бөлу. сурет салу жапсыру немесе мүсіндеуді, Ұнататын әнін дауыстап және төмен дауыспен орындату

	Бір орталықта ермексазdan бас киім жасату (мүсіндеу) Екінші орталықта элементтердің ретін, олардың арасындағы арақашықтықты сақтауды, пішінін ескеріп отырып, ұлттық ою-өрнекті қолданып, ғарыш кемесін безендіру (жапсыру) Ортаға жиналып көңілді ән ортындап, би билету. (музыка)	ұйымдастыруі. Менде бірнеше суреттер (сөздер) бар. Бұл жиынтықтарда не артық деп ойлайсындар. Тез жауап беріп, жауапты дәлелдеу керек.» 1 нұсқа (көрнекілікке сүйене отырып). Балаларға төрт суреттің жиынтығын көрсету. Балалардың алдына жалпы схемаға сәйкес келмейтін қосымша затты табу міндеті қойылады. 1. Күн, Юпитер, Венера, Африка 2. Зымыран, спутник, қайық, айкезуші машина 3. Комета, метеорит, жұлдыз, глобус 4. Ғарышкер, астроном, астролог, ғарышкер 5. Меркурий, Венера, Үлкен Аю, Марс (сөйлеуді дамыту) Тапсырманы орындап болған соң өз қалаулары бойынша ғарыш кемесін жасап, ұшу. Ғарышкер болып ойнау.	сәуірде әлемде алғаш рет борттағы адаммен бірге "Шығыс" деп аталатын ресейлік ғарыш кемесі ұшты. Бұл Юрий Алексеевич Гагарин болатын. Оның ұшуы 1 сағат 48 минутқа созылды. Осы рейс үшін Юрий Алексеевич Гагаринге Кеңес Одағының Батыры атағы берілген Балаларды шығармашылық орталыққа алып барып, дербес шығармашылық жұмыстарын ұйымдастыру. (сурет салу, мүсіндеу, жапсыру)	мегімен заттардың қиюған емес еңіз бетінше ойдан қияп жапсыруға мүмкіндік беру. Еркін тақырыпта жұмыс жасату (жапсыру) (сурет салу)	(музыка)
Балалармен жеке жұмыс					

Серуенгедайындық	Киімдерін реттілік сақтап дұрыс киінуге үйрету. Достарына көмектесу. Қатармен жұптасып жүруді, қатарды бұзбауды үйрету. Таза ауада қандай ойындар ойнайтынын балалармен жоспарлау. (сөйлеуді дамыту, өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту).				
Серуен	Дидактикалық ойын «Ғажайып сандық» Сандықтан әр түрлі заттарды көрмей, ұстап сезу арқылы табу. Еркін ойындар Қимылды ойындарға қызығушылықты дамыту	Қимылды ойын «Сақина жасыру.» Балабақша ауласына ұшып келген құстарды санау, салыстыру. (математика негіздері) Қимылды ойын «арқан тарту»	Құмнан зымыран жасау. (құрастыру) Қимылды ойын «Мысық пен тышқан»	Еркін ойындар Қимылды ойын «Ханталапай»	Қимылды ойын «Сақина жасыру.» өзбетінше ойдан құрастыруға мүмкіндік беру, құрастырылған құрылыс бөлшектерінің кеңістікте орналасуына ықпал ету. Дайын құрылыспен түрлі ойындар ойнауға ынталандыру. (құрастыру)
Балалардың үйге қайтуы	Апта бойы бала не үйренгені жайлы сұхбат, әңгімелесу.				

Білім беру ұйымы: Құмсай БМ шағын орталық
Топ: Орта топ
Жасы: 3 жас
Жоспар құрылған кезені: 15.04-19.04.2024ж

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Сәуір айы 3 апта

Күнтәртібініңкезеңдері	Дүйсенбі 15.04.2024	Сейсенбі 16.04.2024	Сәрсенбі 17.04.2024	Бейсенбі 18.04.2024	Жұма 19.04.2024
Балаларды қабылдау	Балаларды көңілді көңіл-күй, әсем әуенмен қарсы алу. Баладан бақшаға келгенше не көргенін, қандай көңіл күймен келгенін, сыртта ауа райын қандай болып тұрғанын сұрау, оны жеке пікірін білдіруге тарту (сөйлеуді дамыту) .				
Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру	Баланы дамыту мен тәрбиелеу мәселелері бойынша әңгімелесу, кеңес беру, логопед, психолог мамандардың кеңесіне жүгіну кестелерін еске салу.				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Топта балалармен шағын ойын орталықтарында еркін ойындарды ұйымдастыру, үстел үсті ойындары. (сөйлеуді дамыту) Дидактикалық ойын: «Көліктерді тап, сана», «Айырмашылығын тап», «Орнын тап» Өнер орталығында сурет салу, суретті кітапшаларды бояу, Құрастыру материалдарымен құрастыру ойындары, кітаптардан жануарлардың суреттерін қарау, Табиғат бұрышындағы өсімдіктер, оларға күтім жасау (топырағын қопсыту, суару, жапырақтардың шаңын сүрту) туралы түсінікті дамыту. (бөлме жануарларына күтім жасау) Балармен жеке жұмыс. Бақылау күнтізбесінде ауа райын белгілеу (суық, жылы, күн шуақты, қар, жаңбыр жауды, жел соқты), соған сәйкес киіну дағдысын қалыптастыру.				

Таңертенгіжаттығу	Сәуір айына арналған таңертенгі жаттығуларды орындату (Жалпы дамытушы жаттығулар, қимыл белсенділігі, ойын әрекеті). Қимылдауға ыңғайлы, жеңіл киіммен желдетілген бөлмеде дене жаттығуларынорындау. Тыныс алу жолдарын шынықтыру.				
Таңғыас	Таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін жетелдіру, тамақтану мәдениетін қалыптастыру. Өз орнын тауып отыру. Таза және ұқыпты тамақтануды, қасықты дұрыс ұстауды, тамақтанған кезінде ауызын жауып отырып, асықпай әбден шайнауды үйрету. Тамақтанып болғаннан кейін алғыс айту, ас қайырту. «Бата» жаттауға баулу(мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек әрекеті)				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	Таңғы жиын: Балалар қазір жылдың қай мезгілі? Көктем мезгілінде неше ай бар? Қандай айлар атап беріңдерші? Көктемде не жауады? Балалардың жаңалықтарымен бөлісуін, жақсы тілектер тілеуін ұйымдастыру. «Жер ана туралы не білеміз?» тақырыбында әңгімелесу. Бірлескен жоспарларды, мәселелерді талқылау, қызығушылықтары бойынша әрекет түрін таңдату, ережелер туралы келісу және т. б. (сөйлеуді дамыту)				
Ұйымдастырылған іс-әрекеттер	Денешынықтыру	Музыка	Денешынықтыру Өз ойын жайы және жайылмас ой-лемдермен жеткізуге мүмкіндік беру. бір-бірімен еркін диалог құруға, еркін талқылауға мүмкіндік беру. Қазақ тілі	Денешынықтыру	Музыка
	Көктемнің екінші айы сәуір екенін. Сәуір болмай тәуір болмайды деген мақалдың мағынасын түсіндіру. Табиғаттағы өзгерістер. Қызғалдақ бәйшешек наркес гүлдері туралы	Ғажайып қорапшадан қазақ халқының ұлттық киімдерімен, әшекейлері шығады. Балалар оларды атайды, содан соң санап салыстырады. Қандай қызмет атқаратынын, қандай дыбыс шығаратынын айтып	Балаларға бидай, тары, жүгері және гүл ұрықтарын көрсету. Танып атау, оларды қалай санауға болатынын сұрау. Таразыны пайдалануды үйрету. (математика негіздері)	Жер ананы қалай құрметтейміз? Ол үшін не істеуге болады? Серуенге шыққанда жасайтын іс-әрекеттерімізді жоспарлап суретке салайық деп салғызу. Ал екінші топ	Қайырлытаң, балалар! Арайланып таң атты, Алтын шапақ таратты, Қайырлытаң, балалар! Жер бетінде тыныштық болған әрбір күн

	ақпарат беру. (сөйлеуді дамыту) Балаларды үш гүлге сәйкес топтарға бөлу. Бір орталықта гүлдерге күтім жасау туралы ақпарат алып, топтағы гүлдерге күтім жасату. Ал екінші орталық гүлдер бағын құрастырады. Үшінші топ гүлдерді қағаздан жасайды. (кұрастыру, жапсыру)	беруді үйрету. Әшекей заттардан гүлдердің бейнесін табу. Сан есімдерді ретімен атауға, оларды зат есімдермен септіктерде қолдана білуге үйрету. (сөйлеуді дамыту, математика негіздері) Дайын әшекей бейнелеріне гүлдерді салу, бояу (сурет салу)	«Қара жорға» әнін айтықсыз, би қимылдарын қамшымен жасату. (музыка)	күректер шелектерді дайындап, онымен қалай жұмыс жасайтынын ойлап, жасап үйреніп дайындалады. (сөйлеуді дамыту, сурет салу)	ыстық! Қайырлытаң, балалар! Жарқырады қаламыз, Жайнай түсті даламыз, Қайырлытаң, балалар! Аман Отан – панамыз, Аманата-анамыз, Қайырлытаң, балалар! Тақпағын жаттауда түрлі интонацияларды, үзілістерді, логикалық епінді қолданып, оларды есте сақтауға, шығарма мазмұнын дұрыс қабылдауға, кейіпкерлеріне жанашырлық танытуға баулу. (сөйлеуді дамыту)
Серуенге дайындық	Балалардың дербес қимыл белсенділігі үшін жағдай жасау, ойын құрал-жабдықтады дұрыс пайдалану туралы әңгімелесу. Серуенге қызығушылық туғызу. Балалардың өз-өзіне қызмет ету дағдыларын қалыптастыру. Киім шкафтарын таза ұстау және жинауды қалыптастыру. Достарына көмектесу дағдаларын жетілдіру. (сөйлеуді дамыту, өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту).				
Серуен	Балақаша ауласында қандай гүлдер бар екенін анықтау. Бақылау, эксперимент және еңбек етубарысында өсімдіктердің тірі тіршілік иелері	Жәндіктер туралы (қоңыз, көбелек, шыбын, құмырсқа) ұғымдарын кеңейту, олардың тіршілік етуіне қажетті жағдайларды: азық, су, жылу, жарық, мекен	Ағаштың бұтақтарын жинап, үйшік құрастырту. (құрастыру) Балабақша ауласындағы құстарды бақылату. Олардың	Ауа райын бақылау, Балабақша ауласында еңбек әрекетін санау, ұйымдастыру. Қанша ағашқа, қанша гүлге су құйғанын санау. (математика негіздері)	Балабақша ауласында өсіп тұрған гүлдерді санау, танып атау, оларға күтім жасату. Бормен олардың суреттерін салдырту. (қоршаған ортамен танысу, сурет салу,

	екендігін, өсімдік тұтастығының мәнін, олардың өсуі үшін жер, топырақ, су, күн, жарық, ылғал, жылудың қажеттілігін анықтау. (қоршаған ортамен танысу) Қимылды ойын «Кішкентай маймылдар» Тәулік бөліктері (таңертең, күндіз, кеш, түн) олардың сипаттамалық ерекшеліктері мен реттіліктері, «бүгін», «кеше», «ертең» туралы ұғымдарын кеңейту. (математика негіздері) Қимылды ойын «Автобус»	дейтін орнын анықтау. (қоршаған ортамен танысу) Қимылды ойын «Кішкентай маймылдар»	тіршілігі туралы әңгімелету. (қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту) Қимылды ойын «Шымшықтар мен мысық»	Дидактикалық ойын «Дауысынан таны» жел жаңбыр, найзағайдың дауыстарын тану, атауды пысықтау. Қимылды ойын «Қояндар»	математика негіздері) Қимылды ойындар. Қимылды ойындарда жеке текшірелді орындауға үйрету, ойын ережелерін саналы түрде сақтауға баулу.
Серуеннен оралу	Топқа оралу кезінде жылдам қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай бір-бірін итермей жүруді үйрету. Топта қиетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру.				
Түскі ас	Түскі ас алдында гигиеналық шараларды орындау: қолды дұрыс жуу, өз орамалының орнын білу, қолды дұрыс сүрту, орамалды ілуде дағдыларын жетілдіру. Кезекшілердің жұмысы (асхана құралдарын, майлықтарды үстелге қою) Тамақтану дағдыларын пысықтау. Өз орнын білу, дұрыс отыру, асхана құралдарын дұрыс ұстай білу, ұқыпты тамақтану, сөйлеспеу, алғыс айтуды үйрету. «Бата беру», «Ас қайтару» дәстүрлерін үйрету. Өрбір тамақтанғаннан кейін ауызды шаю. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, еңбек әрекеті)				
Күндізгі ұйқы	Киім түймелерін, сырмаларын өздігінше ағыту. Киімдерін ұқыпты орындыққа іліп (немесе арнайы сөреге) қоюды үйрету. Өз төсек орнын тауып жатуды үйрету. (өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту) Балалардың тыныш ұйықтауы үшін жайы баяу музыка тыңдау. Қазақ халқының баяу күйлерін тыңдату (музыка)				
Біртіндеп ұйқыдан ояту, сауықтыру шаралары	Жалпақта бандылықтың алдын-алу үшін түрлі жолдармен жалаңаяқ жүруді. Тыныс алу жолдарын шынықтыруды дамыту Шынықтырудың барлық түрлерін, жалпы және жергілікті су шараларын жүргізу (дене жаттығулар мен белсенділігі)				

	Киімдерін реттілікпен өздігінен киіну. Түймелерін қадау, сырмаларын сыру, аяқ киімдерін дұрыс киюді үйрету. Қыз балалардың шаштарын тарауға үйрету. (өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту) Қолдарын жуу, құрғатып сүрту, сүлгіні өз орнына іліп қоюды үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар).				
Бесінас	Кезекшілердің жұмысы (асхана құралдарын, майлықтарды үстелге қою, соңынан жинау) Балалардың мәдени-гигиеналық дағдыларын дамыту, тамақтану мәдениетін қалыптастыру. Үлкендер еңбегін бағалауға үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, еңбек әрекеті)				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Қалаулары бойынша шығармашылықпен айналысуға жағдай жасау Ермексазdan қызғалдақ жасату. Балалар ұнататын әндерін қайталап айтқызып, би билету (музыка)	Балаларды әдебиет орталығына алып бару. «Жалқау қыз» ертегісін оқып беру. (көркем әдебиет) Ертегілер желісі бойынша сюжеттік композиция құру, ұжымдық жұмыстарды орындауда міндеттемелерді өзара бөлісуін жетілдіру. (мүсіндеу) Құрылыс материалдарымен еркін ойындар (құрастыру)	Балаларды орталықтарға бөлу. Ер балаларға дөңдерді жасауды жапсырып құмыраны сәндеу (мүсіндеу) Қыз балаларға кілемшені «қызғалдақ» оюларымен безендіруді үйрету. элементтердің орналасу ретін, олардың арасындағы қашықтықты сақтауды қалыптастыру. (сурет салу) «Жалқау қыз» ертегісін сахналау. (көркем әдебиет)	Гүлдерді адамдар басып кетпес үшін, қоршау жасауды ұйымдастыру (құрастыру) Балалардың сұранысы бойынша кітаптан ертегі оқып беру. Әдебиет кейіпкерлердің әрекеттерін адамгершілік нормалары мен түсініктері тұрғысынан салыстырып бағалату (көркем әдебиет)	«Гүлдер саябағы» Құрылыс материалдарынан құрастыру ойындары. Құрылыс бөлшектеріне ұқыптылықпен қарау, ойнап болған соң оларды жинау және орнына қою, құрастыру барысында қауіпсіздік ережелерін сақтау. Ұжымдық құрастыруға қызығушылықты ояту. (құрастыру) Мүсіндеуде қысу, тарту, басу әдістерін қолдану. Кескішті қолдануды үйрету қызғалдақ гүлін мүсіндеуін ұйымдастыру. (мүсіндеу)
Балалармен жеке жұмыс					

Серуенгедайындық	Киімдерін реттілік сақтап дұрыс киінуге үйрету. Достарына көмектесу. Қатармен жұптасып жүруді, қатарды бұзбауды үйрету. Таза ауада қандай ойындар ойнайтынын балалармен жоспарлау. (сөйлеуді дамыту, өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту).				
Серуен	Қимылды ойын «Поезд» Құмда гүлдердің суретін салу. (сурет салу)	Еркін ойындар Қимылды ойын «Кішкентай маймылдар	Еркін ойындар Қимылды ойын «Шымшықтар мен мысық»	Еркін ойындар Қимылды ойын «Мекен мен балапандар»	Еркін ойындар Қағаздан гүлдердің пішінін жасау. (жапсыру) Қимылды ойын «Мысық пен тышқан»
Балалардың үйге қайтуы	Оқып берген ертегілерді сахналауды үйде қайталау. Жер анаға құрмет туралы әңгімелесуді оқып тындауды ұсыну.				

Білім беру ұйымы: Құмсай БМ шағын орталық
Топ: Орта топ
Жасы: 3 жас
Жоспар құрылған кезені: 22.04-26.04.2024ж

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Сәуір айы 4 апта

Күнтәртібініңкезеңдері	Дүйсенбі 22.04.2024	Сейсенбі 23.04.2024	Сәрсенбі 24.04.2024	Бейсенбі 25.04.2024	Жұма 26.04.2024
Балалардықабылдау	Көңілді қарсы алып, көңіл-күйлерін, денсаулығын сұрау. Баладан өз отбасында қандай шаруамен айналысқаны жайлы айтып беруге тарту (сөйлеуді дамыту) .				
Ата-аналарменәңгімелесу, кеңесберу	Ата –аналармен пікірлесу.				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар,үстелүсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптарқарау және тағы басқаәрекеттер)	Топта балалармен шағын ойын орталықтарында еркін ойындарды ұйымдастыру, үстел үсті ойындары. Дидактикалық ойын: «Не жетпейді?» (суреттер бойынша), Ғажайып қоржын (ішіндегі затты сипап сезу арқылы анықтау,атын атау), «Ғажайып сандық». Өнер орталығында сурет салу, суретті кітапшаларды бояу, ермексазбен және түрлі түсті қағаздармен еркін өз бетінше жұмыстар. Құрастыру материалдарымен құрастыру ойындары, кітаптарды қарату, суреттер бойынша әңгімелеу, ертегілер құрастыру. Балармен жеке жұмыс.Бөлмеөсімдіктерінежәнетабиғатбұрышындағыжануарларғаүтімжасату,адамныңтабиғатқақамқорлықта				

	нытуыныңмаңызы туралы білімдерін қалыптастыру				
Таңертеңгі жаттығу	Сәуір айына арналған таңертеңгі жаттығуларды орындату (Жалпы дамытушы жаттығулар, қимыл белсенділігі, ойын әрекеті). Қимылдауға ыңғайлы, жеңіл киіммен желдетілген бөлмеде дене жаттығуларын орындату. Тыныс алу жолдарын шынықтыру.				
Таңғы ас	Таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек әрекеті) Өз орнын тауып отыру. Ас болсын сөзін айтуды қалыптастыру. Таза және ұқыпты тамақтануды, қасықты дұрыс ұстауды, тамақтанған кезінде ауызын жауып отырып, асықпай әбден шайнауды үйрету. Тамақтанып болғаннан кейін алғыс айту, ас қайыруды пысықтау. (сөйлеуді дамыту)				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	Таңғы жиын. Бір біріне жақсы тілектер айтқызу. Балалардың жаңалықтармен бөлісуін ұйымдастыру. «Бір шаңырақ астында» тақырыбында әңгімелесу. Бірлескен жоспарларды, мәселелерді талқылату, қызығушылықтары бойынша әрекет түрін таңдау, ережелер туралы келісу және т. б. (сөйлеуді дамыту)				
Ұйымдастырылған іс-әрекеттер	Денешынықтыру	Музыка	Денешынықтыру Кітаптан ертегілер, көркем шығармалар оқып беруде олардың мазмұнын дұрыс қабылдауға, кейіпкерлерін ежанашырлықтанытуға, кейіпкердің іс-әрекетіне өз ойын білдіруге баулу. Қазақ тілі	Денешынықтыру	Музыка
	Балалар біз демалыстан келгенше топтағы гүлдер шөлдеп. Ойыншықтар кірлеп қалған болар. Қане тобымызды ретке келтірейік. Қоршаған	«Кім жылдам?» ойынын ойнату. Үстел үстіндегідей затпен бірдей немесе ұқсас заттарды жинау. Сөздік қорды заттар то	Балаларға көрші ел Ресей туралы ақпарат беру. Олардың ұлты орыс екенін және олардың ұлттық киімдерін көрсету,	Ғажайып қоржындағы ойыншықтарды таныстыру. Дидактикалық ойын «Кім жылдам жұбын табады» ғажайып	Фонематикалық естуді дамыту: белгілі бір дыбыстан басталатын сөздерді есту арқылы ажырата білу және атауға үйрету

	ортада және табиғатта қарапайым тәртіп, ережелерін сақтауды, қарапайым экологиялық білімдерін қалыптастыру және жануарлар мен өсімдіктерге күтім жасауға (өсімдіктерді қорғау, қыстап қалған құстарға жем беру) баулуды жетілдіру. (қоршаған ортамен танысу) «Әтеш пен Бұлбұл» әңгімесін оқып беру. Әңгіменің негізі ойын баларға түсіндіру. (көркем әдебиет)	бын білдіретін жалпылама сөздермен (ойыншықтар, киім, аяқ киім, ыдыс, жиһаз), байыту. Оларды санату, салыстырғызу. (сөйлеуді дамыту, математика негіздері) Ұжымдық жұмыс. Алдын ала жасалған бәйтерекке жапырақтарын ермек саздан жасап жабыстыру. (мүсіндеу)	киім би билетіп ән айтқызу. (көркем әдебиет, музыка) Балалардың гүлдер, қоршаған заттар мен табиғат объектілерінің түстерімен реңктері туралы ұғымдарын байыту. Орыс халқының ұлттық орамалына қарап, суретін салғызу. (сурет салу).	қоржындағы ойыншықтар шығару, балалар топтан соның жұбын тауып саластыру жағдайын жасату. (математика негіздері) Топты сәндеуге арналған заттар жасату. Қағаздың бұрыштарын және қырларын біріктіру, бөлшектерді өзара желімдеп, композиция құрастыруды үйрету (құрастыру)	у. Балалардың есімдеріне қарай теңеу айту ойыны. Асем ажарлы, Нұрәли ақылды, Анель әдемі және т.б. (сөйлеуді дамыту) Кеңістік бағыттарына зін қатысты анықтау, берілген бағытта қозғалу (алға-артқа, оңға-солға, жоғары-төмен), заттарды оң қолмен солдан оңға қарай орналастыру, заттардың өзіне қатысты орналасуын сөздермен белгілеуін жетілдіру (менің алдымда үстел, сол жағымда орындық тұр). Үстел үстінде бағыттар белгіленген карточкалармен ойын (математика негіздері)
Серуенге дайындық	Балалардың дербес қимыл белсенділігі үшін жағдай жасау, ойын құрал-жабдықтады дұрыс пайдалану туралы әңгімелесу. Табиғи материалдар туралы не білетіндерін сұрау. Балаларды ретімен киіндіру (ауа-райы жағдайына байланысты), дұрыс киінуді бақылау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинауды қалыптастыру (сөйлеуді дамыту, өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту).				
Серуен	Балабақша	Ауа райы мен	Көктемгі ағаштарды	«Полиция» ойынын	Кітаптан балалардың

	ауласындағы ағаштарды санату. 5-ке дейін реттік санау дағдыларын дамыту, реттік сан есімдерді атау. дағдысын дамыту (математика негіздері) Қимылды ойын «Хан талапай» Еркін ойындар	климаттық жағдайлардың өзгеруін бақылау. Қазақстанның түрлі аймақтарында ауаның түрліше болуы туралы түсінік беру. (қоршаған ортамен танысу) Жаңбырдың суын басып, құрғақ жерді басу арқылы іздер салғызу. Немесе бармен өз аяқтарын айналдыра сызу арқылы іздер салу. (сурет салу) Қимылды ойын «Поезд»	бақылату. Олардағы өзгерістерді бақылау үшін әр балаға ағаштарды суретке түсіру. Алдыңғы айдағы суреттермен салыстыру. Белгілерін тани білуін қалыптастыру. (қоршаған ортамен танысу) Қимылды ойын «Жалауға қарай жүгір»	естеріне түсіріп жол ережелерін пысықтап ойын ойнату. (қоршаған ортамен танысу) Табиғи заттардан (қардан) әр түрлі құрылымдар құрастырту (құрастыру) Қимылды ойын «Өз түсінді тап»	сұранысы бойынша ертегі оқып беру. (көркем әдебиет) Табиғатты бақылау барысында жанауарлар әлеміндегі аусымға тән көріністерді: көктемде көбелектер, қоңыздардың пайда болуы, құстардың көбеюі, олардың сайрауы, шықылықтауы, шикылдауы, ұя салуы, балапан шығаруы жайлы әңгімелесу. (қоршаған ортамен танысу) Қимылды ойын «Трамвай»
Серуеннен оралу	Топқа оралу кезінде жылдам қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай бір-бірін итермей жүруді үйрету. Топта қиетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру. Жұмбақтар шешу, өлеңдер, әндер жаңылтпаштар, санамақтар және т.б. жаттату (көркем әдебиет, дербес ойын әрекеті).				
Түскі ас	Түскі ас алдында гигиеналық шараларды орындату: қолды дұрыс жуу, өз орамалының орнын білу, қолды дұрыс сүрту, орамалды лүк көркем сөз қолдану. Тамақтану (өз орнын білу, дұрыс отыру, асхана құралдарын дұрыс ұстай білу, ұқыпты тамақтану, сөйлеспеу, алғыс айту) (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, еңбек әрекеті) Ереже айту. (сөйлеуді дамыту)				
Күндізгі ұйқы	Тамақтан соң ауыздарын сумен шаюды қалыптастыру. Өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын: өз бетінше киіну мен шешінуді, тісін тазалауды жетілдіру. Киімдерді жинау, ілу, ересектің көмегімен оларды тазалау, құрғату. Киім түймелерін, сырмаларын өздігінше ағыту. Киімдерін ұқыпты орындыққа іліп (немесе арнайы сөреге) қоюды үйрету. Өз төсек орнын тауып жатуды үйрету. (өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту) Балалардың тыныш ұйықтауы үшін жайлы баяу музыка тыңдату. Әртүрлі, балалардың қалауы бойынша				

	ертегілер оқып беру (көркем әдебиет)				
Біртіндеп ұйқыданояту, сауықтыру шаралары	Жалпақтабандылықтың алдын-алу үшін түрлі жолдармен жалаңаяқ жүруді. Тыныс алу жолдарын шынықтыруды дамыту (дене жаттығулар мен белсенділігі) Киімдерін реттілікпен өздігінен киіну. Түймелерін қадау, сырмаларын сыру, аяқ киімдерін дұрыс киюді үйрету. Қыз балалардың шаштарын тарауға үйрету. (өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту) Қолдарын жуу, құрғатып сүрту, сүлгіні өз орнына іліп қоюды үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар).				
Бесінас	Кезекшілердің жұмысы (асхана құралдарын, майлықтарды үстелге қою, соңынан жинау) Таза және ұқыпты тамақтану. Тамақтану мәденетін қалыптастыру. Асты тауысып жеуге үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, еңбек әрекеті)				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Кітаптар қарату. Таныс ертегі қойылымын жасату. (сөйлеуді дамыту) Балаларды екі топқа бөліп мерекесізден әр балаға бір адам пішінін жасату Екінші топта қағаздан әр бала адам сұлбасын қиып алған соң ұжымдасып қиып алған адамдарын қол ұстатып қосып жапсыру. (мүсіндеу, жапсыру) Достық туралы жаттаған әнін айтқызу (музыка)	Халықтар достығы дегеніміз не? басқа ұлт өкілдерін қалай танымыз? Суреттер арқылы әңгімелесу. (көркем әдебиет) Балаларды орталықтарға бөліп Әр түрлі ұлттың халық әндерін тыңдатып, би билету. (музыка) Балалардың қалауы бойынша еркін тақырыпта жапсыру әрекетін жасату. (жапсыру)	Топтағы ойыншықтарды санату, салыстыру. Жиын жасату. (математика негіздері) «Үш аю» орыс халық ертегісін оқып беру. Ертегілер мен қоршаған өмір тақырыптарына сюжеттік композициялар құру (мүсіндеу) Конструктордан үйшік құрастыру дағдыларын қалыптастыру (құрастыру)	Табиғи қалдық заттардан композицияны құрастыру кезінде заттар мен нысандардың көлемі бойынша арақатынасын ескеруін қадағалау; (жапсыру) Таныс ертегінің кейіпкерлерінің бейнелерін сомдауға қажетті дауыс ырғағы және тілдің қарқынын қолдану дағдыларын қалыптастыру (сөйлеуді дамыту, көркем әдебиет)	Балалардың қалауы бойынша дербес әрекеттер. Құрастыру және шығармашылық бағытында кітаптар қарату, әңгімелесу. Топтағы ойыншықтарының суретін салу (Қоңыр, қызғылт сары, ашық жасыл, реңктермен таныстыру және олтүстерді өзбетінше жасауға ынталандыру қажетті түсті шығару үшін бояуларды араластыру), мүсінін жасату, немесе қағаздан өздеріне ойыншық жасауына мүмкіндік беру. (сурет салу, құрастыру, мүсіндеу, жапсыру)
Балалармен жеке жұмыс					

Серуенгедайындық	Киімдерін реттілік сақтап дұрыс киінуге үйрету. Достарына көмектесу. Қатармен жұптасып жүруді, қатарды бұзбауды үйрету. Таза ауада қандай ойындар ойнайтынын балалармен жоспарлау. (сөйлеуді дамыту, өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту)				
Серуен	Еркін ойындар Табиғи заттардан құрылымдар құрастыру. (Құрастыру) Қимылды ойын «Жоғары лақтыр»	Қимылды ойын «Шеңберге түсір»	Еркін ойындар Қимылды ойын «Жалауға қарай жүгір»	Еркін ойындар Қимылды ойын «Поезд»	Еркін ойындар Қимылды ойындар. Қимылды ойындарда жетекші рөлді орындауға үйрету, ойын ережелерін саналы түрде сақтауға баулу.
Балалардың үйге қайтуы	Бүгінгі күннің қызықты сәттері туралы сұрау. Апта бойғы қызықты сәттерді әңгімелеу.				

ТАҢЕРТЕҢГІ САУЫҚТЫРУ ЖАТТЫҒУЛАРЫНЫҢ КАРТОТЕКАСЫ

Сәуір айы I-II аптасында Шығыршықпен (обруч) жаттығу

- I Жүру, адымдап жүру, тізені жоғары көтеріп жүру, жүгіру, баған (колонна) болып қатарға тұру.
- II 1б.қ аяқ бірге, қол алдында 1-шығыршықты жоғары көтеру, 2б.қ оралу 4-5 рет қайталау.
2б.қ аяқтың арасы ашық, қол алдында 1-шығыршықты алға созу. 2 отыру. 3 тұру 4б.қ оралу 4-5 рет қайталау.
3б.қ аяқтың арасы ашық, қол алдында 1-шығыршықты алға созу. 2 оңға қарай созу. 3 солға қарай созу. 4б.қ оралу. 4-5 рет қайталау.
4б.қ аяқты созып отыру, қол алда. 1-оңға қарай бұрылу, 2б.қ оралу. 3 солға қарай бұрылу. 4б.қ оралу 4-5 рет қайталау.
5 Шығыршықты жоғары көтеріп секіру 7-8 секунд
- III Еркін тыныс алу жаттығулары

Сәуір айы III-IV аптасында

- I Жүру, адымдап жүру, кедергілер арасымен жүру, жүгіру, жәй жүру, бағана бойынша қатарға тұру
- II 1б.қ аяқтың арасы ашық, таяқша төменде
1 таяқшаны жоғары көтеру, 2б.қ оралу 4-5 рет қайталау.
2б.қ аяқтың арасы ашық, таяқша кеудеде 1-таяқшаны алға созу, 2 отыру 3 тұру 4б.қ оралу 4-5 рет
3б.қ аяқтың арасы ашық, таяқ жоғарыда 1-еңкейіп таяқшаны жерге қою, 2-қолды жоғары көтеру,

3 еңкейіп таяқшаны жоғары көтеру 4б.қ оралу. 4-5 рет қайталау.
4б.қ аяқтың арасы ашық, таяқ жоғарыда. 1-оңға қарай тербелу, 2б.қ оралу. 3-солға қарай тербелу. 4б.қ оралу 4-5 рет 5 қос аяқпен секіру. 7-8 секунд
III Еркін тыныс алу жаттығулары

ҚИМЫЛДЫ ОЙЫНДАР КАРТОТЕКАСЫ

Күн шуақ және жаңбыр

Балалар залдың қабырғасынан бір шама алысырақ қойылған орындықтардың арт жағына жүрелерінен отырады да, терезеден қарайды (орындықтың артындағы саңылаудан) Тәрбиеші «Күн шуақ! Ойнап келіндер!»-дейді. Балалар алаңда жүгіреді. «Жаңбыр, тезірек үйге қайтыңдар!» -деген белгісі бойынша барлығы өз орындарына қарай жүгіреді және орындықтардың арт жағына келіп отырады.

Ойыншықты алып кел.

Ойыншықтарды (сылдырмақ, кішкене кубиктер) бөлімінің, алаңның қарама қарсы жағына орналастырады. Тәрбиеші балаларды өзіне шақырып алады да, ойыншықтарды алып келуін өтінеді. Оның нұсқауы бойынша балалар ойыншықтарға қарай жүреді немесе жүгіреді. Ойыншықтарды тәрбиешіге алып келеді. Ол балаларды мадақтайды, ойыншықтарын қайтадан апарып қоюын өтінеді.

Нұсқау

Ойынды тапсырмалар қосып, күрделенуге болады. Ойыншықтарға тар жолмен немесе онша биік емес заттардың үстімен алып өту.

Кешікпе

Кубиктер мен сылдырмақтарды еденге шеңбер бойымен орналасады. Балалар кубиктердің жанына тұрады. Тәрбиешінің белгісі бойынша олар бірін-бірі қағып, соқпай және кубиктерге тиіп кетпей бөлмені айнала жүгіреді. «Кешікпе!» белгісі бойынша балалар өз кубиктеріне қарай жүреді және кубикерге тиіп кетпей бөлмені айнала жүгіреді. «Кешікпе!» белгісі бойынша балалар өз кубиктеріне қарай жүгіреді.

Тышқандар мен мысықтар

Балалар- тышқандар өз індерінде отырады.(бөлменің қабырғасын жағалай немесе алаңның жан-жағына қойылған орындықтарға) Алаңның бір бұрышында мысық отыр. Мысықтың рөлін тәрбиеші атқарады. Мысық ұйықтап кеткенде тышқандар бөлмеде жүгіреді. Бірақ, мысық оянады, керіліп созылады, мияулайды және тышқандарды ұстай бастайды. Тышқандар тез қашып кетеді және індеріне тығылып (орындықтағы өз орындарына отырады) қалады. Барлық тышқандар індеріне қайтып келген соң мысық қайта ұйқыға кіріседі. Ойын 5-6 рет қайталанады.

Нұсқау

Мысық көзін жұмып, ұйықтаған соң ғана, тышқандардың інінен жүгіріп шығуларына болады. Ал індеріне мысық оянып, мияулай бастағанда ғана оралады. Тәрбиеші барлық тышқандардың індерінен жүгіріп шығуын бақылайды. Ойынға ойыншық мысықты да қолдануға болады. Балалар өрмелеп шыға алатын кубиктерді де індері ретінде пайдалануға болады.

Жалауға қарап жүгіру.

Тәрбиеші балаларға екі түсті кішкене жалаушаларды таратып береді. Қызыл және көк түсті. Тәрбиеші бір қолына қызыл, екінші қолына көк жалаушаны алып, екі қолын екі жаққа жаяды. Түсіне қарай балалар екі топқа бөлініп тұра қалады. Бұдан кейін тәрбиеші балаларға алаңның ішінде қыдыруды, жүгіруді ұсынады. Балалар қыдырып жүргенде, Тәрбиеші бөлменің екінші жағына өтеді де: «Бір, екі, үш маған қарай жылдам ұш!» -дейді. Бұл кезде

қолындағы жалалаушаларды екі жаққа сермейді. Балалар оған қарай жүгіреді және өз қолдарындағы жалаушалардың түстеріне қарай жалаушаның жанына жиналады. Балалардың бәрі жиналып болған соң, тәрбиеші жалаушаларды жоғары көтеріп, бұлғауды ұсынады.

Ойын 3-4 рет қайталанады.

Нұсқау.

Тәрбиешінің белгісі бойынша бұрын алаңның жан-жағына жүгіріп кетпеуі керек. Ол жалаушаларды бір қолынан екінші қолына ауыстырып отырады, өйткені балалар өз жалаушаларының түсіне қарай оның бірде сол жағына қарай жиналуы керек. Ойынға қосымша белгілермен тапсырмалар енгізуге болады. Мысалы: «Тоқта!» белгісі бойынша ойнаушылардың барлығы тоқтай қалуы, көздерін жұмуы немесе орындарына тұырып шыр көбелек айналуы немесе секіріп билеуі тиіс. Ал, бұл кезде тәрбиеші байқатпай басқа орынға кетіп қалады. Белгі бойынша тәрбиешінің жанына қайтадан жиналады. Жалаушалардың орнына балалардың қолына қол орамал немесе түстеріне сай кубиктер, ленталар беруге болады.

Өз түсінді тап

Тәрбиеші балаларға 3-4 түсті кішкене жалаушаларды таратып береді.: қызыл, көк, сары, жасыл. Түсі бірдей жалаушасы бар балалар жалаушаның белгілі бір түсімен алдын ала белгіленген бөлменің әр бұрышына жиналады. Тәрбиешінің «ойнап келіндер!» деген кезде балалар өз түстері бар жалаушаның қасына жиналады. Тәрбиеші қай топ бұрын жиналғанын белгілейді. Сонан соң ойын қайталанады.

(5-6 рет)

Нұсқау.

Бірнеше рет қайталанып, балалар ойынды жақсы игерген соң тәрбиеші серуен кезінде тоқталып, көздерін жұмғызып, сол уақытта бөлменің бұрышында тұрған жолаушыларды ауыстырып қояды.

Трамвай

Балалар бір-бірінің қолдарынан ұстап, екі-екіден калонаға тұрады. Бос қолдарымен олар ұшы байланған жіптен ұстайды. Яғни, кей бала жіпті оң қолмен, кей бала жіпті сол қолмен ұстайды. Бұл трамвай. Тәрбиеші екі қолына үш түрлі –сары, қызыл, жасыл жалау ұстап, бөлменің бір бұрышында тұрады. Ол жасыл түсті сигнал болғанда қозғалуға, қызыл, сары, түсте тоқтауға тиіс екендігін түсіндіреді. Тәрбиеші жасыл жалауды көтергенде- бұл трамвай келе жатыр деген белгі, балалар бөлмені, алаңды айнала жүгіреді. Тәрбиешіге, бағдаршамға дейін жүгіріп келіп, қай түс жанғанын бақылайды. Егер бұрынғыдай жасыл түс болса жүрісті жалғастыра береді. Ал егер сары мен қызыл жанса олар тоқтайды, жасылдың жануын күтеді.

Нұсқау

Ойын кезінде балаларды көшеде жүру ережесімен таныстыру. Егер ойынға балалар аз қатысса екі-екіден немесе бір калонаға тұрғызуға болады. Ойынның сюжетін дамыта түсуге болады; жолшыбай трамвайдың келуін күтіп отырған жолаушылардың аялдамасын ұйымдастырады, аялдамаға жақындағанда трамвай жүрісін баяулатады және тоқтайды. Жолаушылардың бір сыпырасы трамвайдан шығып, біраз жолаушы қайтадан мінеді. Трамвайға шығып-түсу үшін жіпті көтереді. Жіптің ұшына кішкене қоңырау байлаулы. Жүрер кезде бір бала (кондуктар) қоңырауды соғып, белгі береді.

Поезд

Балалар калонаға бір-бірден тұрады. (бір-бірімен қол ұстаспай) Біріншісі паравоз ал қалғандары вагондар. Тәрбиеші гудок береді де, поезд алға жылжи бастайды, ең әуелі баяу, кейін жылдам, жылдамырақ және ең соңында балалар жүгіуге айналады. «Поезд станцияға жақындап келеді» -дейді тәрбиеші. Балалар жүрісті бірте – берте баяулатады да, поезд тоқтайды. Балалар серуендеуге шығады. Олар жан-жаққа тарап, гүлдер, жеміс, саңырауқұлақтар тереді. Гудокты ести сала олар қайтадан калоннаға тұрады да, поезддің қозғалысы жаңадан басталады. Ойын 4-5 рет қайталанады.

Нұсқау

Алғашында балалар калоннаға кез-келген ретпен тұрады, ал жылдың аяғында өз орындарын есте сақтауды - өз вагоныны табуды үйретеді. Ойынның сюжетін өзгертуге болады. Мысалы: поезд көлдің жанына тоқтайды, онда балалар қайықта серуендейді, балық аулайды. т.б. бейнелейді.

«Ұшты-ұшты»

Педагог балаларға ұшты-ұшты қарлығаш ұшты дегенде балалар қолдарын көтеріп ұшады, педагог ұшты-ұшты орындық ұшты десе отыра қалады.

«Хан талапай»

Ойынға 5-10 балаға дейін қатыса береді. Асық көп болу керек. Көп асықтың ішінен үлкенірек біреуін алып қызыл түске бояңдар. Осы асық «хан» болады. Алдымен санамақ арқылы ойын бастаушыны тағайындап алыңдар. Осы бала асықтың бәрін уысына жиып алып, отырған балалардың алдына шашып жібереді. Сендер «ханның» қалай түскенін байқап отырыңдар. Егер «хан» бүк, шік, тәйкі түссе, ойын бастаушы бала «ханның» түсуіне қарай жақын жатқан асықтарды бас бармақтың көмегі арқылы сұқ саусағымен итере-ыршытып біріне-бірін дәлдей отырып тигізеді. Тигізген асықтарды өзіне алады.

Орамал тастамақ

Балалар шеңбер жасап тұрады. Бастаушы(тәрбиеші) балаларды айнала жүріп бір баланың артына орамал тастап кетеді. Артына орамалды тастағанын сезген бала менің артымда деп жауап береді. Артына орамалдың тасталғанын сезбесе ол өлең, тақпақ айтып немесе билеп беруі керек. Балалар шеңбер бойында көздерін жұмып тұруы керек. Ойын осылай жалғаса береді.

Шымшықтар мен мысық

Балалар алаңның бір жағына еденге қойылған скамейкалардың немесе үлкен кубиктердің үстіне шығып тұрады. Бұл үйдің төбесінде отырған шымшықтар. Шеткеріректе мысық отыр. (тәрбиеші немесе балалардың біреуі) Мысық ұйықтап жатыр. «Балапандар ұшты» -дейді тәрбиеші. Шымшықтар төбеден секіріп түседі, қанаттарын қомдап, жан-жаққа ұшып кетеді. Міне, енді мысық та оялды. Ол «Мияу-мияу» дейді және төбеде тығылып үлкен шымшықтарды ұстағысы келіп жүгіреді. Ұстаған шымшықты мысық өз үйіне қарай әкетеді. Ойын 5- рет қайталанады.

Нұсқау

Балалардың жерге жайылып түсуін, аяқтарының ұшымен секіруін және тізелерін бүгуін қадағалау керек.

Қимылды ойын: «Аққу – қаздар»

Ойынның мақсаты: Шапшаңдыққа, ептілікке баулу.

Ойын барысы:

Ойынға қатысушылар арасынан кімдер қасқыр мен қожайын рөлін ойнайтынын белгілеп, қалғандары аққу – қаздар болады. Алаңның бір жағында отағасы мен қаздар тұратын үй сызылып салынады, екінші жағында – қыр астында жасырынған қасқыр. Құс бағушы қаздарды көкке тойынып, бой жазып қайтуы үшін далаға шығарып жібереді. Қаздар үйден едәуір жер алыстап кетеді. Шамалы уақыт өткен соң құс өсіруші қаздарын шақырады. Сөйтіп отағасы мен қаздардың бір – біріне тіл қатысуы басталады:

- Қаздар, қаздар!
- Га – га – га.
- Қарындарың ашты ма?
- Иә, иә, иә.
- Аққу – қаздар қайтыңдар!
- Қыр астында қасқыр бар!
- Не істеп жатыр ол онда?
- Шіл жеп жатыр, ол онда.
- Ал үйге қарай қашыңдар!

Қаздар үйге қарай қашады, қасқыр оларды ұстап алуға ұмтылады. Ұсталғандар ойыннан шығады. Барлық қаздар ұсталған кезде ойын аяқталады. Соңында қалған ең епті және жүйрік қаз қасқыр болады.

Ойын тәртібі:

Қаздар тек алаңнан шықпай «ұшуға» тиіс. Қасқыр оларды «Алүйге қарай қашыңдар!» сөзінен кейін ғана ұстауға ұмтылады.

Тауықтар мен балапандар»

Мақсаты: Балалардың қимыл қозғалыстарын арттыру. Есте сақтау, ойлау қабілеттерін дамыту. Ана мен бала арасындағы сүйіспеншілікке, адалдыққа, мейірімге, сыйластыққа тәрбиелеу. Ойынның шарты : Балалардың жартысы тауықтар , ал қалғандары балапандар болады. Балапандары аулада серуендеп, ойнап жүреді де, аналарынан тығылып қалады. Аналары балапандарын іздейді.

Қоймадағы тышқандар

Балалар тышқандарды бейнелейді. Олар алаңның бір жағындағы орындықтармен скамейкаларда отырады немесе түрегеліп тұрады. (тышқандар індерінде) Қарама-қарсы жақта биіктігі 40-50см шамасында жіп керілген, одан әріректе қойма бар. Ойнаушылардың бір жағында мысықтың рөлін ойнаушы тәрбиеші отырады. Мысық ұйықтайды, ал тышқандар қоймаға қарай жүгіреді. Қоймаға кіріп бара жатып, олар жіптің астынан еңкейіп өтеді. Тышқандар қоймаға кіреді де, жүрелеп отырып қатқан нанды кеміре бастайды. Тышқандар қоймадан жүгіріп шығып, індерін тығылады. (Мысық тышқандарды ұстамайды. Ол тек ұстағысы келгенсиді) Сонан соң мысық өз орнына келіп, ұйқыға кіріседі, ойын жалғаса береді. Ойын 5-6 рет қайталанады.

Нұсқау.

Жіптің астынан өткенде оған тиіп кетпеу үшін төменірек еңкеюге тырысады.

Қояндар

Алаңның бір жағына бормен кішкене шеңбер сызылады (5-6) бұлар қояндардың үйшіктері. Олардың алдына орындықтар қойылады. Қарама-қарсы жағында күзетшінің үйі бар. (тәрбиеші отырған орындық) Үй мен қоян күркелерінің арасында қояндар серуендейтін кішкене шалғын бар. Тәрбиеші ойынға қатысушылардың бәрін 3-4 баладан шағын топтарға бөледі. Әрбір топ еденде сызылған шеңберлердің біріне барып отырады. Балалар тәрбиешінің нұсқауы бойынша жүрелерінен отырады. (қояндар күркелерінде отыр.) Тәрбиеші күркелеріне кезекпе-кезек барып, қояндарды шалғынға шақырады. Қояндар бірінен кейін бірі орындықтың астынан еңбектеп шыға бастайды. Шалғында жүгіріп, секіріп ойнау бастайды. Біраздан соң тәрбиеші «күркеге қарай жүгіріңдер» дейді. Қояндар үйге қарай асыға жүгіреді. Орындықтың астынан еңбектеп өз торларына кіреді. Күзетші оларды қайтадан серуенге шығарғанға дейін қояндар торда отыра береді. Ойын 4-5 рет қайталанады.

Нұсқау

Еңбек ету үшін орындықтың орнына планканың түреуіне қойылған доғаны немесе керулі жіпті пайдалануға болады.

Кішкене маймылдар

Тәрбиеші балаларға бір-бірден немесе екі-екіден гимнастикалық қабырғаға жақындауды, бетін қабырғаға қаратып тұрып 3-4 тақтайшаға өрмелеп шығуды ұсынады. Бұлар-кішкене маймылдар. Қалған балалар кішкене маймылдардың жемісті ағаштың басынан қалай теріп жүргендерін отырып немесе түрегеліп тұрып қарайды. Бұдан соң ағаштардың басынан басқа маймылдар өрмелейді.

Нұсқау

Балалардың кішкене сатымен өрмелеп шығуға және одан түсуге әбден жаттыққан соң, оларға қабырғаның бір ашық аралығынан келесі аралығына – ағаштан ағашқа тырымысып шығуды ұсына отырып, тапсырманы күрделене түсуі керек.

Ертегілер

Жалқау қыз (башқұртертегісі)

Баяғыда әжесі мен оның немере қызы болыпты. Әжесінің қартайғаны сонша, ештеңе істей де алмапты. Ал немере қызы тіпті жалқау екен. Кемпір жылдан жылға қартайып, қа жиберіпті. Көктемнен аман-есен шыққан соң ол: «Тамақ керек, жұрттың бәрі, әне, егін егіп жатыр, біздің де бірдеңе сепкеніміз жөн», – деп ойлайды. Ол осы ойын немересіне айтады.

– Қажеті жоқ, әже, сен мүлдем қартайдың, күзде мүмкін о дүниелік боларсың, одан соң мені өз отбасына алатын бірмейірімді адамдартабылар. Бізгенанның не керегі бар? – дейді немересі.

Осылайша олар ештеңе де екепейді.

Күз келіп, жұрт алқаптағы егінін жинапалады. Кемпір өлмейді, немере қызды да бағып-қағуға алатын ешкім болмайды. Олар ашығып бастайды.

Бірде көршісі келіп қалады да, әжесімен немере қыздың жейтіне штеңесі жоқ екенін көріп:

– Келіп ең құрығанда кішкене болса да, тары алып кеткендеріңде ғой!

– дейді. Көрші кетіп қалған соң әжесі немересіне:

– Барып тары алып келсеңші! – дейді. Ал немересі оған:

– Алудың қажеті бар ма? Мүмкін оның тарысы жақсы емес шығар... – деп жауап қатады.

Қыс бойы кемпірмен немересі қатты ашығып, аштан өліп қала жаздайды. Көктем шығысымен немере қыз егіс тікке жұмысқа шығады.

– Жұмыс істеп қайтесің? – деп күледі көршілері. – Әжең сенің қартайды, төрінен көрі жуық. Ал сені тәрбиелейтін біреу табылар. Нан сендергенек керек?

– Жоқ, болмайды, мен енді түсіндім. «Қыстың қамын жазойла», – деп қариялар бекер айтпаған екен, – дейді немересі.

Орыс тілінен аударған Байбота Қошым-Нозай.

Әтеш пен бұлбұл

Ерте, ерте, ертеде әтеш пен бұлбұл араларынан қыл өтпейтін тату дос болыпты. Ол кезде екеуінің дене тұрқы да ұқсас екен. Күндердің күнін детау қойнауындағы ұяларының қасынан өтіп бара жатқан аспан

перизатыәтешпен бұлбұлдың:

- Бізәншіболсаққандайжақсыболареді?—депармандапотырғандарын естіп қалыпты. Ол мұны естігеннен кейін олардың қасынакеліп әнші болуды қаласа, үйрететіндігін айтыпты. Әтешпенбұлбұлқуанакелісіпті.

Соныменоларәншіперизаттанөнерүйренебастапты.Бұлбұлорнынан таң сәріде тұрып, өнерге жаттығумен айналысады екен де, әтешұйқышылдауболып,кештұрадыекен.Оныңүстінеолөзініңқызылайдарын мақтан көріп, өзін бұлбұлдан артық санап жүріпті. Екеуіне біржылөнерүйреткенәншіперизатоларға:

- Сендер көп өнер үйрендіңдер, ендігі мәселе, сол өнерлеріңді өздеріңдамытуларың керек, үзбей жаттықсандар, өрелі өнерге ие боласындар, мененді бір жылдан кейін келіп, екеуіңнен сынақ аламын, - депті де көзденғайыпболыпты.

Әтеш пен бұлбұл ақылдасып, екеуі екі тауда тұрып, жағы талғаншасайрайтын болыпты, тіпті бұлбұлдың үнін ормандағы аңдар мен құстар дақызыға тыңдайды екен, ал әтеш болса өзінің даусының зорлығына сеніп,күнібойыұясынакіріпұйықтауменболыпты.Олүнеміұйықтағандықтан,

бұғағысалақтап,семіребастаптыәріқұйрығыдаұядаүнеміжатқандықтан,қайырыла-
қайырылақайқаядөңгеленіпті.Сөйтіп,олбіржылдың өткенін де сезбей қалыпты. Уағдалы уақытта бұлбұл
мен әтештіәнші перизат іздеп келіпті. Ұйықтап жатқан жерінен оятып алса да, әтештіәзер таныпты. Әтеш
болса ерекше семіргендіктен, әуелгідей ұзаққа ұшаалмайтынболыпты.

Әнші перизат бұлбұл мен әтешті қатар тұрғызып, жеке-жеке
сынақалыпты.Бұлбұлқұйқылжытасайрағанда,әтешшаңынадаілесеалмайқалыпты.Бұлбұлдыңсоншамаөнерү
йренгенінеқайранқалуменбіргеөзініңкүнібойыұйқыменболғанынойлап,қаттыұялыпты.Оліштейұйқысын
азайтуға ант етіпті, әрі содан бастап әр күні ертемен тұрып, өзініңзор дауысы арқылы басқаларды оятып,
ізгілікті іс істеу байламына келіпті.Сөйтіпөз кінәсін мойнынаалуды ойлапты.

Солкүнненбастапәтешұшаалмайтынболыпқалыптыда,оныңесесінетаңнантұрыпшақыратынболыпты.А
лбұлбұлөзініңөнерінқанағаттұтпай,күнібүгінгедейін жаттығады екен.

Ж.Жәкен